

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Торкатюк В. І., Стадник Г. В., Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Сталий розвиток економіки – це така зміна стану національної економіки, що відображує приріст національного продукту і його якості при своєчасному запобіганні негативних ефектів. Провідною ідеєю концепції сталого розвитку є забезпечення високого рівня життя, що передбачає гармонійний розвиток екологічної і соціально-економічної сфер. Нераціональна фінансова політика може спричинити розбалансування економічної системи у контексті принципів сталого розвитку, однак фінанси дають змогу збалансувати розвиток кожної сфери на основі перерозподілу валового внутрішнього продукту між окремими регіонами та всередині регіонів – між їх сферами.

Головну роль у фінансуванні сталого розвитку забезпечують внутрішні фінансові нагромадження та прямі іноземні інвестиції. Позитивний ефект у сфері використання внутрішніх фінансових ресурсів пов'язаний із стабілізацією економіки, лібералізацією торгівлі, реформуванням податкової системи. Важливим чинником у зростанні інвестицій є визначення наявної кількості заощаджень, які можна ефективно надалі трансформувати в інвестиції. Потенціал заощаджень - це потенційна, не використана величина наявних заощаджень секторів загального державного управління, домашніх господарств, некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства, фінансових і нефінансових корпорацій, враховуючи заощадження іноземних суб'єктів у національній економіці, яка формується на основі розподілу валового національного доходу.

На формування потенціалу заощаджень мають вплив такі чинники: соціально-економічні (доходи, доходні потоки фінансового ринку, інфляція, податки, споживання та його особливості, соціально-економічна ситуація в країні); політичні чинники (негативна політична ситуація призводить до нестабільності і зниження потенціалу заощаджень); психологічні (підвищення інтелектуального та культурного рівня, чи підвищення рівня довіри).

Сталий розвиток економіки визначається державною фінансовою політикою – це частина соціально-економічної політики держави щодо забезпечення збалансованого зростання фінансових ресурсів у всіх ланках фінансової системи країни, фінансового забезпечення виконання соціально-економічних програм країни і регіонів, спрямованих на зростання рівня і якості життя населення. Основа фінансової політики сталого розвитку – чітке визначення єдиної концепції економічного розвитку, як у довготерміновій, так і короткотерміновій перспективі, вибір фінансових механізмів досягнення поставлених цілей, які забезпечують спрямування суспільного розвитку

відповідно до принципів сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку з'явилася в результаті об'єднання трьох основних точок зору: економічної, соціальної і екологічної. Економічний підхід заснований на необхідності оптимального використання обмежених ресурсів; використання екологічних природо-, енерго-, і матеріалозберігаючих технологій, мінімізацію, переробку і знищення відходів. Соціальна складова сталості розвитку орієнтована на людину і спрямована на збереження стабільності соціальних і культурних систем, на скорочення числа руйнівних конфліктів між людьми. З екологічного погляду, сталий розвиток повинен забезпечувати цілісність біологічних і фізичних природних систем. Особливе значення має життєздатність, від яких залежить глобальна стабільність всієї біосфери.

Компоненти моделі сталого розвитку, що є механізмами організації та функціонування національної, регіональної та світової економіки, — це соціалізація, державне регулювання, суспільна відповідальність, екологічність, безпека, інформатизація, власність, корпоративна система, ринкове регулювання, інтелектуалізація, транснаціоналізація.

Проблема сталого розвитку важлива як для всієї країни, так і для її регіонів. Вплив об'єктів регіональної економіки, їхньої територіальної організації на соціально-економічний стан регіонів обумовлює регіональний аспект сталого розвитку продуктивних сил. Сталий розвиток продуктивних сил регіону - це прагнення досягти бажаного рівня їхньої розбудови завдяки мобілізації внутрішніх та зовнішніх можливостей регіональної економіки. Важливими показниками є: політичне становище, раціональне використання природно-ресурсного виробничого потенціалу регіону, результати ринкового реформування відносин власності, поліпшення умов та середовища життєдіяльності населення, збереження екологічної безпеки території регіону.

Для України є необхідним не тільки досягнення економічного зростання, але й забезпечення його стійкості. Рівноважний стан економіки для довгострокового періоду є результатом стійкого рівня капіталоозброєності, який залежить від норми збереження, вибуття капіталу та його розміру. Коли інвестиції з часом співпадуть із вибуттям капіталу, економіку буде стабілізовано.

Досягнення бажаних результатів сталого розвитку можливо лише тоді, коли інноваційна діяльність не буде обмежена виключно технічними інноваціями. Пріоритетними повинні бути визнані також соціальні (як і екологічні) аспекти інноваційної діяльності. Вкладення капіталу в освіту, науку, охорону здоров'я, оздоровчий спорт, соціальну інфраструктуру, тобто в усе те, що пов'язано з розвитком людського капіталу, рівною мірою з технологічними змінами є взаємопов'язаними і взаємозалежними чинниками сталого економічного зростання.